

УДК 347.78.04:654.1(477)(091)

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ТЕЛЕБАЧЕННЯ І РАДІОМОВЛЕННЯ» ЯК ПРАВОВА ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ МОВНИКІВ В УКРАЇНІ (ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ДОКУМЕНТА)

Зоряна Галаджун

Національний університет «Львівська політехніка»

вул. Князя Романа, 1/3, 79001, Львів, Україна

e-mail: galadzhyn_zoryana@ukr.net

У статті проаналізовано розвиток Закону України «Про телебачення і радіомовлення» в його історичному поступі, виокремлено періоди його становлення.

Ключові слова: телебачення, Закон України «Про телебачення і радіомовлення», зміни до закону, періоди розвитку Закону України «Про телебачення і радіомовлення», правове регулювання телемовлення.

Постановка проблеми. Проблема нормативного забезпечення діяльності радіо та телебачення в Україні мало досліджена галузь не тільки у царині соціальних комунікацій, але й рідко стає предметом наукових розвідок у юридичній науці. Як слушно зауважує В. Гоян, «журналістикознавство потребує комплексного дослідження сучасного телебачення як одного з найпотужніших засобів масової інформації та комунікації, як одного з найбільш доступних віртуально-реальних джерел розваги та рекреації, як одного з активних гравців ринку електронних медіа та як одного з найефективніших видів творчої діяльності журналіста» [2]. Діяльність засобів масової інформації протікає у чітко регламентованому правовому полі, отже дослідження саме цієї проблематики важко переоцінити в соціокомунікаєстиці, оскільки таким чином виробляється правильне розуміння та вміле використання норм права для безпосереднього здійснення функцій мовників.

Аналіз останніх досліджень та публікацій вказує, що питання правового підґрунтя діяльності мас-медіа в основному висвітлюються у працях науковців-юристів таких як М. Княжицький та Г. Красноступ, публікаціях представників медіа-спільноти, зокрема медіа-експертів В. Єрмоленко та О. Глущенко. Крім того, на платформі *Media Sapiens* доволі часто іде обговорення цієї проблематики. Правові аспекти діяльності засобів масової інформації в контексті соціальних комунікацій досліджували Л. Сніцарчук [56], Т. Приступенко [57], З. Галаджун [1]. Проблема дослідження цього питання полягає передусім у великій кількості нормативно-правових актів, що регулюють діяльність преси в Україні, їх плінність, складність вивчення як системи.

Мета статті. Проаналізувавши всі Закони України, прийняття яких зумовило розвиток Закону України «Про телебачення і радіомовлення», окреслити зміни, що були ними внесені та виокремити періоди розвитку цього документа.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно з Преамбулою, цей Закон відповідно до Конституції України та Закону України «Про інформацію» регулює відносини, що виникають у сфері телевізійного та радіомовлення на території України, визначає правові, економічні, соціальні, організаційні умови їх функціонування, спрямовані на реалізацію свободи слова, прав громадян на отримання повної, достовірної та оперативної інформації, на відкрите і вільне обговорення суспільних питань [3].

Закон України «Про телебачення і радіомовлення» № 3759-12 (надалі – Закон, первинний документ) був прийнятий Верховною Радою України 21 грудня 1993 року і введений в дію 22 лютого 1994 року. В процесі його розвитку він зазнав п'ятидесяти дві редакції, зумовив прийняття семи інших нормативно-правових документів, з них – дві постанови Кабінету Міністрів України та п'ять рішень Національної ради телерадіомовлення. Містить відсилання до тринадцяти інших законів, по одному – до Конституції України, розпорядження Кабінету Міністрів України, конвенції Ради Європи, Конституції УРСР 1978 року. До норм цього документа відсилають 10987 нормативно-правових актів, що були прийняті такими комунікаторами, як: серед органів виконавчої влади – Кабінет Міністрів України, Міндоходів, Міністерство фінансів, Держкомтелерадіо, Державна фіскальна служба, Державна податкова служба, Національний комітет захисту суспільної моралі, Рахункова палата; серед органів судової системи: Рада суддів адміністративних судів, Вищий господарський суд України, Конституційний суд України.

Розвиток та нарощення галузі, нові виклики вплинули на первинний текст документа не лише за змістом, але й розширили його структуру з семи розділів до десяти, з п'ятидесяти статей до семидесяти п'яти. Аналіз становлення Закону України «Про телебачення і радіомовлення» ми будемо проводити відповідно до тих нормативно-правових актів, що вносили до нього зміни та доповнення, в їх історичному поступі.

1. Законом України від 28 лютого 1995 року № 75/95-ВР «Про внесення змін та доповнень до деяких законодавчих актів України щодо охорони інтелектуальної власності» [4] встановлювалася заборона реклами під виглядом інформації.

2. Законом України від 2 червня 1995 року № 198/95-ВР «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» [5] було внесено багато змін до первинного закону, зокрема: розширено термінологічну базу, визначено коло та повноваження державних органів у сфері телерадіомовлення, встановлені антимонопольні обмеження, окреслено структуру національного телемовлення, його матеріально-технічну базу, унормовано процедуру ліцензування, узгоджено участь спонсорів.

3. Законом України від 14 лютого 1997 року № 70/97-ВР «Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про рекламу» [6] було доповнено термінологічний ряд, встановлено проміжки часу після яких може транслюватися реклама, виокремлено програми та передачі, переривати на рекламу які заборонено, визначений порядок розрахунку граничних розмірів оплати за рекламу, окреслено товари та дії, що є заборонені до рекламування.

4. Законом України від 22 жовтня 1997 року № 595/97-ВР «Про внесення змін до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» [7] розширено термінологічний апарат первинного документа поняттям «громадське телерадіомовлення», уточнено поняття «суспільне телерадіомовлення», встановлено структуру національного телерадіомовлення, встановлюється заборона рекламної діяльності на каналах суспільного мовлення.

5. Законом України від 5 березня 1998 року № 196/98-ВР «Про внесення змін до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» [8] встановлювалася обов'язкова сплата за трансляцію в ефірних мережах країни рекламної продукції, визначався порядок державної реєстрації телерадіоорганізацій, знімалася відповідальність мовників за виступи осіб, що мають ознаки сепаратизму.

6. Законом України від 20 жовтня 1998 року № 193-XIV «Про внесення зміни до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» [9] було доповнено Закон розділом десятим «Прикінцеві положення», де була встановлена діяльність телерадіоорганізацій на час загальної або часткової мобілізації та/чи воєнного стану в державі чи окремих її частинах.

7. Законом України від 16 липня 1999 року № 998-XIV «Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про кінематографію» [10] було встановлено дотримання обов'язкової квоти демонстрування національних фільмів та передач, окреслена вимога обов'язкового попередження перед демонстрацією фільмів, що мають певні обмеження глядацької аудиторії.

8. Законом України від 6 квітня 2000 року № 1642-III «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» [11] було уточнено основні завдання державної телерадіоорганізації.

9. Закон України від 11 травня 2000 року № 1709-III «Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про джерела фінансування органів державної влади» [12] встановив, що сплата за видачу ліцензії (реєстраційний збір) перераховується до державного бюджету.

10. Законом України від 13 вересня 2001 року № 2680-III «Про внесення змін до деяких законів України за результатами парламентських слухань законності та стан інформаційної безпеки України» [13] унормовується ліцензійний аспект: визначаються обов'язкові дані, час розгляду заяви, підстави відмови та інше.

11. Законом України від 10 січня 2002 року № 2921-III «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про платіжні системи та переказ грошей в Україні» [14] було замінено поняття «розрахунковий рахунок» на поняття із більш широким змістом – поточний рахунок.

12. Законом України від 15 травня 2003 року № 744-IV «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про вибори народних депутатів України» [15] було визначено статус телерадіоорганізацій під час виборчого процесу.

13. Законом України від 15 травня 2003 року № 762-IV «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» було виключено всі згадування у Законі терміну «арбітражний» [16] у зв'язку з проведеною судовою реформою.

14. Законом України від 22 травня 2003 року № 871-IV «Про внесення зміни до статті 12 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» [17] було знято обме-

ження у розмірі 50% бюджету щодо грошових надходжень на рахунки державних телерадіоорганізацій від незаборонених законом видів діяльності.

15. Законом України від 20 листопада 2003 року № 1294-IV «Про внесення змін до деяких законів України з питань захисту економічної конкуренції» [18] було уточнено норму, що встановлює обмеження діяльності телерадіоорганізацій.

16. Законом України від 3 лютого 2004 року № 1407-IV «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо охорони інтелектуальної власності» [19] визначено статус телерадіоорганізацій як суб'єктів суміжних права.

17. Законом України від 6 вересня 2005 року № 2810-IV «Про внесення змін до статті 12 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» [20] визначено джерела фінансування державних телерадіокомпаній, а також унормовано їх право самостійно розпоряджатися коштами, що були ними отримані від дозволеної законом діяльності.

18. Законом України від 17 листопада 2005 року № 3099-IV «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сприяння реалізації виборчих прав громадянами, забезпечення свободи політичних дебатів, неупередженого ставлення засобів масової інформації до кандидатів у депутати, партій (блоків) - суб'єктів виборчого процесу» [21] було уточнено статус Національної ради, а також означено час мовлення, відведений на політичну рекламу впродовж виборчого процесу в обсязі не більше 20% кожної години мовлення.

19. Законом України від 21 грудня 2005 року № 3253-IV «Про внесення змін до Закону України «Про вибори депутатів Верховної ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів» [22] було визначено обсяг часу мовлення, відведеного на рекламу протягом астрономічної доби у 20 відсотків.

20. Законом України від 12 січня 2006 року № 3317-IV «Про внесення змін до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» [23] було укладено нову редакцію Закону із врахуванням усіх змін та доповнень, що були прийняті до цього часу.

21. Законом України від 18 березня 2008 року № 145-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реклами» [24] було уточнено статус спонсорів у відповідності до Закону України «Про рекламу».

22. Законом України від 25 червня 2009 року № 1573-VI «Про внесення змін до статті 31 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» щодо зменшення впливу світової економічної кризи на діяльність електронних засобів масової інформації в Україні» [25] було встановлено плату за надання ліцензії на мовлення, а також визначена формула нарахування ліцензійного збору для ефірного мовлення.

23. Закон України від 10 березня 2010 року № 1957-VI «Про внесення змін до статті 33 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» [26] у зв'язку із зміною нумерації статей змінив посилання, яке унормовує комунікативну дію по сплаті ліцензійного збору.

24. Законом України від 7 жовтня 2010 року № 2592-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення їх у відповідність із Конституцією України» [27] було означено, що контроль за дотриманням законодавства про захист авторського права та суміжних прав здійснюється у порядку, визначеному законом.

25. Законом України від 21 грудня 2010 року № 2822-VI «Про внесення змін до статті 31 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» [28] встановлюється

оплатність послуги за видачу або продовження ліцензії на мовлення, встановлюється уповноважений суб'єкт права визначати методику такого нарахування, а також вказується вектор надходження коштів – Державний бюджет України.

26. Законом України від 22 грудня 2010 року № 2850-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо статутного капіталу» [29] було розширено поняття «статутний фонд» до обсягу поняття «статутний капітал».

27. Законом України від 11 січня 2011 року № 2912-VI «Про внесення змін до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» щодо надання телеканалами ідентифікуючої інформації під час реклами» [30] розширено поняття «програма та передача» до «будь-якої аудіовізуальної інформації», дає означення терміну «ефірний час», зобов'язує мовника повідомляти свої вихідні дані, використовувати логотипи та позивні.

28. Законом України від 13 січня 2011 року № 2938-VI «Про внесення змін до Закону України «Про інформацію» [31] право унормувати діяльність представників зарубіжних телерадіоорганізацій на території України та проведення акредитації творчих працівників телерадіоорганізацій було перенесено до сфери регулювання Законом «Про інформацію».

29. Законом України від 7 квітня 2011 року № 3205-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скасування свідоцтва про державну реєстрацію юридичної особи та фізичної особи-підприємця» [32] встановлено обов'язок подати виписки чи витягу з державного реєстру, як підставового до заяви про державну реєстрацію для здійснення інформаційної діяльності.

30. Законом України від 7 липня 2011 року № 3610-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо національних комісій, що здійснюють державне регулювання природних монополій, у сфері зв'язку та інформатизації, ринків цінних паперів і фінансових послуг» [33] встановлений комунікатор, що має право здійснювати нагляд за користуванням радіочастотним ресурсом.

31. Законом України від 12 січня 2012 року № 4316-VI «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту населення та інформаційного простору від негативного впливу» [34] перелік підстав, для яких забороняється використання телерадіоорганізацій було доповнено програмами, що надають послуги з ворожіння та гадання, народної та/або нетрадиційної медицини.

32. Законом України від 12 січня 2012 року № 4311-VI «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення законодавства у сфері телебачення і радіомовлення» [35] було уточнено порядок щодо отримання висновків про можливість та умов користування радіочастотним ресурсом України для потреб телерадіомовлення.

33. Законом України від 9 лютого 2012 року № 4386-VI «Про внесення змін до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» щодо регулювання трансляції програм і передач з платними інтерактивними конкурсами» [36] встановлена заборона програм та передач, що передбачають стягнення коштів за з'єднання з телеорганізацією за ціною, що не відповідає обраному тарифному плану. Також виокремлений перелік винятків з цього правила та унормовується площа обсягу екрана, на якій міститься попередження про платність послуги.

34. Законом України від 3 липня 2012 року № 5029-VI «Про засади державної мовної політики» [37] було скасовано обов'язкову квоту на звучання державної мови

в телеэфірі, крім того в заяві для одержання ліцензії необхідно стало вказувати мову (мови), якою (якими) будуть вести передачі.

35. Законом України від 2 жовтня 2012 року № 5410-VI «Про внесення змін до деяких законів України щодо необхідності обов'язкового надання витягів та виписок з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» [38] було виключено частину статті 8 закону, яка зобов'язувала подавати до заяви про державну реєстрацію ЗМІ виписку чи витяг з Єдиного реєстру.

36. Законом України від 16 жовтня 2012 року № 5460-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства енергетики та вугільної промисловості України, інших центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується через відповідних міністрів, Державного комітету телебачення і радіомовлення України» [39] було визначено комунікатора для забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері телебачення і радіомовлення.

37. Законом України від 16 жовтня 2012 року № 5463-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Міністерства фінансів України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, інших центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується через відповідних міністрів» [40] було уточнено орган, що має право надавати підтвердження сплати ліцензійного збору.

38. Закон України від 16 травня 2013 року № 245-VII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення законодавства у відповідність з Кримінальним процесуальним кодексом України» [41] замінив у первинному документі поняття «злочин» на «кримінальне правопорушення» та «підсудний» на «підозрюваний, обвинувачений».

39. Законом України від 4 липня 2013 року № 409-VII «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення прозорості відносин власності стосовно засобів масової інформації» [42] визначено поняття «пов'язана особа», унормована заборона діяльності організацій, власник (и) якої є нерезидент, що зареєстровані у офшорній зоні, окреслене коло відомостей про засновника, власника.

40. Законом України від 23 лютого 2014 року № 76-VIII «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення їх у відповідність із Конституцією України» [43] розширено поняття державного органу, як комунікатора, а також встановлено, в якому порядку здійснюється захист авторського права та суміжних.

41. Законом України від 5 лютого 2015 року № 159-VIII «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту інформаційного телерадіопростору України» [44] винесено за правове поле можливість «трансляції телепередач, виготовлених після 1 серпня 1991 року, що містять популяризацію або пропаганду органів держави-агресора та їхніх окремих дій, що виправдовують чи визнають правомірною окупацію території України» та «трансляції аудіовізуальних творів (фільмів, телепередач, крім інформаційних та інформаційно-аналітичних телепередач), одним із учасників яких є особа, внесена до Переліку осіб, які створюють загрозу національній безпеці».

42. Законом України від 13 березня 2015 року № 271-VIII «Про внесення змін до деяких законів України щодо суспільного телебачення і радіомовлення України» [45] визначено структуру комунікатора, встановлено канали та мережу мовлення, окреслено джерела фінансування.

43. Законом України від 9 квітня 2015 року № 317-VIII «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарного режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» [46] було доповнено Закон заборонаю мовникам розповсюджувати аудіовізуальні твори, що заперечують чи виправдовують злочинний характер комуністичного та/або націонал-соціалістичного режимів, створюють позитивний образ верхівки цих режимів, демонструють переслідування учасників боротьби за незалежність України у XX столітті.

44. Законом України від 9 квітня 2015 року № 319-VIII «Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу до публічної інформації у формі відкритих даних» [47] було уточнено процедуру доступу до Державного реєстру суб'єктів інформаційної діяльності у сфері телебачення і радіомовлення.

45. Законом України від 14 травня 2015 року № 422-VIII «Про внесення змін до деяких законів України щодо особливостей трансляції (ретрансляції) реклами, яка міститься в програмах та передачах іноземних телерадіоорганізацій» [48] було встановлено положення про те, що ретрансляція програм відбувається лише за умови відповідності змісту таких програм вимогам законодавства України.

46. Законом України від 3 вересня 2015 року № 674-VIII «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення прозорості власності засобів масової інформації та реалізації принципів державної політики у сфері телебачення і радіомовлення» [49] внесено багато змін до первинного документа, зокрема: розширено термінологічну базу, збільшений обсяг прав Національної ради з приводу отримання інформації про кінцевих бенефіціарних власників, пов'язаних осіб та структури власності, встановлений перелік суб'єктів, яким забороняється засновувати аудіовізуальні ЗМІ в Україні та інше.

47. Законом України від 8 грудня 2015 року № 856-VIII «Про систему іномовлення України» [50] було доповнено первинний документ нормами про визначення джерела фінансування іномовлення, а також інформацією про звільнення від сплати податку в процесі ліцензування «Мультимедійної платформи іномовлення України». Крім того Закон було внесено у перелік законодавства, що регулює цю діяльність.

48. Законом України від 17 травня 2016 року № 1364-VIII «Про внесення змін до статті 28 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» щодо визначення передач європейського виробництва» [51] визначено, що відноситься до передач європейського виробництва, встановлено мінімальний обсяг цих програм в загальному тижневому обсязі мовлення, гарантована частка передач українського виробництва, а також вперше унормовано пряму заборону трансляції програм, виконаних державою-окупантом та/або державою агресором.

49. Законом України від 16 червня 2016 № 1421-VIII «Про внесення змін до деяких законів України щодо частки музичних творів державною мовою у програмах телерадіоорганізацій» [52] було доповнено терміном «радіомовлення», визначено обов'язкову частку для національного аудіовізуального продукту, квоту на здійснення радіомовлення державною мовою. Також встановлюються штрафні санкції за невиконання даних положень, та трьохрічний період поступового переходу від 25%

квоти у перший рік до 35% впродовж третього року для радіомовлення та від 50% до не менше 60%, відповідно, для телемовлення.

50. Закон України від 6 жовтня 2016 року № 1663-VIII «Про внесення змін до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» [53], що був введений в дію з 1 січня 2017 року, передбачав нову редакцію терміну «універсальна програмна послуга», зобов'язав провайдерів забезпечити усім абонентам можливість отримання універсальної програмної послуги, перелік програм якої встановлюється в залежності від технічних можливостей для кожної адміністративно-територіальної одиниці. Зазначається, що до складу універсальної програмної послуги входять програми Національної телекомпанії України до її перетворення у публічне акціонерне товариство «Національна суспільна телерадіокомпанія України».

51. Законом України від 1 листопада 2016 року № 1715-VIII «Про внесення змін до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» [54] визначаються підстави та розмір санкцій за трансляцію програм, зміст яких порушує заборону, встановлену законом для передач певного змісту сюжетів. Розширено перелік таких змістів, а також уточнено, що головною ознакою є не лише зміст сюжету, але й участь особи, що внесена до Переліку осіб, які становлять загрозу національній безпеці. Крім того, доповнено порядок здійснення переоформлення ліцензії при зміні відомостей про власника чи кінцевого власника (бенефіціара) конкретного ЗМІ.

52. Законом України від 23 травня 2017 № 2054-VIII «Про внесення змін до деяких законів України щодо мови аудіовізуальних (електронних) засобів масової інформації» [55] відбулося розширення термінологічного апарату документа за рахунок встановлення визначення понять «ведучий (диктор) передачі», «музичний кліп» та «новини (передача новин)», а також було уточнено визначення самого терміну «телебачення (телемовлення)». Крім того було означено нову редакцію статті 10 Закону, яка встановлює обов'язок для всіх телеорганізацій виконувати мовну квоту на ефірне мовлення. Також виокремлені підстави, коли здійснювати переклад (дубляж) українською мовою не потрібно, доповнено перелік обов'язкових програм музичними та освітніми передачами.

Висновки. Прослідкувавши розвиток Закону України «Про телебачення і радіомовлення», ми можемо такі періоди його становлення:

1. 1993-1994 рр. – період сталого функціонування. Жодних змін до змісту первинного документа не вносили.

2. 1995-1999 рр. – період доповнень. Тоді було прийнято 7 законів, що, в основному, доповнювали термінологічну базу первинного документа, унормувували структуру та матеріально-технічну базу національного телемовлення, регламентували рекламу, збагатили закон розділом десятим – «Прикінцеві положення».

3. 2000-2010 рр. – організаційно-фінансовий період. Він характеризується інтенсивністю щодо ухвалення документів (19 законів), що встановлювали, уточнювали та визначали здебільшого фінансові питання мовників, унормувували повноваження комунікаторів із визначення державної політики у сфері телебачення і радіомовлення.

4. 2011-2017 рр. – період організації захисту інформаційного простору України. Під час цього етапу було прийнято чимало положень (26 законів) щодо визначення умов використання радіочастотного ресурсу, захисту інформаційного простору, врегулювання іномовлення, захисту державної мови на телебаченні і радіо, заборони

певних сюжетів та осіб, іноземне телемовлення обмежується законодавством України, унормовується прозорість власності на мас-медіа, врегульовується позбавлення від радянської символіки, посилюється захист інтелектуальної власності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Галаджун З. В. Правові норми журналістики України: навч. посібник / З. В. Галаджун. – Львів: СПОЛОМ, 2016. – 190 с.
2. Гоян В.В. Термінологічні концепти телебачення в сучасній теорії журналістики: роздуми й коментарі [Електронний ресурс] / В.В.Гоян // Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка – Режим доступу до ресурсу: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2176>.
3. Закон України «Про телебачення і радіомовлення» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 1993. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3759-12/ed19931221>.
4. Закон України «Про внесення змін та доповнень до деяких законодавчих актів України щодо охорони інтелектуальної власності» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 1995. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/75/95-%D0%B2%D1%80>.
5. Закон України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 1995. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/198/95-%D0%B2%D1%80>.
6. Закон України «Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про рекламу» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 1997. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/70/97-%D0%B2%D1%80>.
7. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 1998. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/196/98-%D0%B2%D1%80>.
8. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 1998. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/595/97-%D0%B2%D1%80>.
9. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 1998. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/193-14>.
10. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про кінематографію» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 1999. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/998-14>.
11. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2000. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1642-14>.
12. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про джерела фінансування органів державної влади» [Елек-

- тронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2000. – Режим доступу до ресурсу: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/T001709.html.
13. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України за результатами парламентських слухань законності та стан інформаційної безпеки України» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2001. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2680-14>.
 14. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про платіжні системи та переказ грошей в Україні» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2002. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2921-14>.
 15. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про вибори народних депутатів України» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2002. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/744-15>.
 16. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2003. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/762-15>.
 17. Закон України «Про внесення зміни до статті 12 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2003. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/871-15>.
 18. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України з питань захисту економічної конкуренції» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2003. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1294-15>.
 19. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо охорони інтелектуальної власності» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2004. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1407-15>.
 20. Закон України «Про внесення змін до статті 12 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2005. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2810-15>.
 21. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сприяння реалізації виборчих прав громадянами, забезпечення свободи політичних дебатів, неупередженого ставлення засобів масової інформації до кандидатів у депутати, партій (блоків) - суб'єктів виборчого процесу» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2005. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3099-15>.
 22. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про вибори депутатів Верховної ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2005. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1667-15>.
 23. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2006. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3317-15>.
 24. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реклами» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2008. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/145-17>.

25. Закон України «Про внесення змін до статті 31 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» щодо зменшення впливу світової економічної кризи на діяльність електронних засобів масової інформації в Україні» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2009. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1573-17>.
26. Закон України «Про внесення змін до статті 33 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2010. – Режим доступу до ресурсу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T101957.html.
27. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення їх у відповідність із Конституцією України» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2010. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2592-17>.
28. Закон України «Про внесення змін до статті 31 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2010. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2822-17>.
29. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо статутного капіталу» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2010. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2850-17>.
30. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» щодо надання телеканалами ідентифікуючої інформації під час реклами» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2011. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2912-17>.
31. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про інформацію» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2011. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2938-17>.
32. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скасування свідоцтва про державну реєстрацію юридичної особи та фізичної особи-підприємця» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2011. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3205-17>.
33. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо національних комісій, що здійснюють державне регулювання природних монополій, у сфері зв'язку та інформатизації, ринків цінних паперів і фінансових послуг [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2011. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/en/3610-17>.
34. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту населення та інформаційного простору від негативного впливу» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/en/4316-17>.
35. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення законодавства у сфері телебачення і радіомовлення» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4311-17>.
36. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» щодо регулювання трансляції програм і передач з платними інтерактивними конкурсами» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4386-17>.

37. Закон України «Про засади державної мовної політики» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5029-17>.
38. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо необхідності обов'язкового надання витягів та виписок з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5410-17>.
39. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства енергетики та вугільної промисловості України, інших центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується через відповідних міністрів, Державного комітету телебачення і радіомовлення України» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5460-17>.
40. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Міністерства фінансів України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, інших центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується через відповідних міністрів» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5463-17>.
41. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення законодавства у відповідність з Кримінальним процесуальним кодексом України» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/245-18>.
42. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення прозорості відносин власності стосовно засобів масової інформації» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/409-18>.
43. Закон України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення їх у відповідність із Конституцією України» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/763-18>.
44. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту інформаційного телерадіопростору України» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/159-19>.
45. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо суспільного телебачення і радіомовлення України» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/271-19>.
46. Закон України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарного режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/317-19>.

47. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу до публічної інформації у формі відкритих даних» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/319-19>.
48. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо особливостей трансляції (ретрансляції) реклами, яка міститься у програмах та передачах іноземних телерадіоорганізацій» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/422-19>.
49. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення прозорості власності засобів масової інформації та реалізації принципів державної політики у сфері телебачення і радіомовлення» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/674-19>.
50. Закон України «Про систему іномовлення України» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/856-19>.
51. Закон України «Про внесення змін до статті 28 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» щодо визначення передач європейського виробництва» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1364-19>.
52. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо частки музичних творів державною мовою у програмах телерадіоорганізацій» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1421-19>.
53. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1663-19>.
54. Закон України «Про внесення Закону України «Про телебачення і радіомовлення» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1715-19>.
55. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо мови аудіовізуальних (електронних) засобів масової інформації» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2054-19>.
56. Сніцарчук Л. Українська преса Галичини (1919-1939 рр.) і журналістикознавчий дискурс / Лідія Сніцарчук. – Львів, 2009. – 416 с.
57. Приступенко Т. Правові засади функціонування сучасних засобів масової комунікації України / Тетяна Приступенко. – Київ: Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2000.

**THE LAW OF UKRAINE «ON TELEVISION AND RADIO
BROADCASTING» AS A LEGAL BASIS OF BROADCASTERS'
ACTIVITY IN UKRAINE (HISTORY OF THE DOCUMENT)**

Zoriana Haladzhun

*Lviv Polytechnic National University
1/3, Knyazya Romana St., Lviv 79001, Ukraine
e-mail: galadzhyn_zoryana@ukr.net*

The issue of regulatory and legal framework ensuring the activity of radio and television in Ukraine is a scantily studied field not only in the area of social communications, and it hardly ever becomes the subject of scientific research in legal science. These days journalism studies is badly in need of scientific studies of content of regulatory legal acts that regulate the activity of television and radio broadcasting, being the most influential mass media. The activity of broadcasters is carried out within strictly regulated legal framework. In view of this, it is difficult to overestimate any research into this particular range of problems in sociocommunicavistics, because this is how proper understanding and skillful usage of norms of law for direct exercising of their functions is developed.

The development of the Law of Ukraine «On Television and Radio Broadcasting» since its adoption in 1993 and until now has been traced back in the article. Comparative analysis of its structure has been provided. The number of regulatory legal acts referring the reader to its content and the number of pieces of subordinate legislation, passing of which has been brought about by its adoption, have been pointed out. Fifty-two Laws of Ukraine, amending and supplementing the basic document, have been analyzed, and principal provisions which have become the subject-matter of those documents have been emphasized. Besides, an attempt to identify main stages (milestones) of the law formation has been made. Fundamental changes that have become pivotal for this stage definition have been presented in this periodization.

Key words: television, the Law of Ukraine «On Television and Radio Broadcasting», amendments to the law, stages of development of the Law of Ukraine «On Television and Radio Broadcasting», legal regulation of television broadcasting.